Memo

Datum : 21 december 2021
Contactpersoon : Mark Wanders
Telefoonnummer : 026 3774053

Aan: De gemeenteraad

Onderwerp: Afval – rapportage 3e kwartaal 2021

1. Inleiding

Cijfers en data zijn essentieel bij de ontwikkeling en evaluatie van beleid en instrumenten.
Naast de droge cijfers is een goede duiding van de verzamelde cijfers net zo belangrijk. Omdat er vaak verschillende factoren in het spel zijn die de getallen kunnen beïnvloeden (bv stoppen met Diftar, coronamaatregelen en seizoensinvloeden), is het niet altijd mogelijk eenduidige conclusies te trekken. Zeker het effect van Diftar en het stoppen daarmee is lastig te duiden in deze cijfers die gaan over het eerste volle kwartaal na het stoppen met Diftar. Aan de hand van de ontwikkelingen in de komende kwartalen kan het korte jaar Diftar wellicht beter geduid worden.

Met deze rapportage steken we een spreekwoordelijke thermometer in de stad. Waar staan we na Diftar? In de afvalkoers “Arnhem Schoner” is een aantal concrete cijfermatige doelstellingen geformuleerd. Deze kunnen met data gemonitord worden. Liggen we nog op schema? En waar kunnen en moeten we met behulp van de instrumenten uit Arnhem Schoner sturen?

Voor u ligt de eerste kwartaalrapportage van 2021 en wel over het derde kwartaal. Binnen de uitvoering van Arnhem Schoner zullen wij u per kwartaal zo kort en duidelijk mogelijk informeren over de stand van zaken in het afgelopen kwartaal. Op deze manier krijgt u een cijfermatig beeld en daar waar nodig een (korte) kwalitatieve analyse van waar we nu staan op het gebied van ingezamelde hoeveelheden en scheiding, alsmede een update over het schoner worden van de stad.

De kwartaalrapportages tijdens Arnhem Schoner kennen in ieder geval twee vaste onderdelen:

- Inzamelresultaten
- Stand van zaken aangaande bijplaatsingen en naastplaatsingen van afval

Daarnaast zal in de komende rapportages in ieder geval ook een evaluatie van de Milieubak opgenomen zijn. De Milieubak staat sinds 1 juli 2021 structureel 4 keer per jaar in alle wijken. Deze nieuwe en uitgebreide service monitoren we om verdere verbetering ervan snel mogelijk te maken.

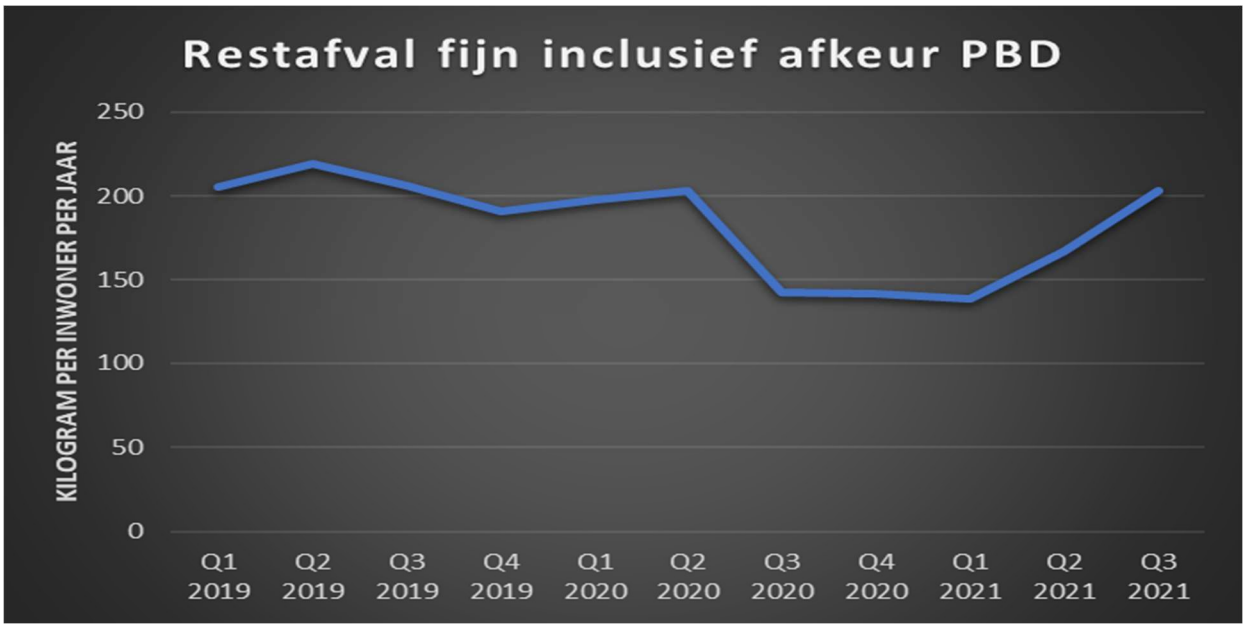
2. Inzamelresultaten

De inzamelresultaten worden gepresenteerd per afvalstroom:

1. Restafval fijn
2. Restafval grof (grofvuil)
3. Plastic verpakkingen, Blik en Drankkartons (PBD)
4. Groente, Fruit en Tuinafval (GFT)
5. Oud Papier en Karton (OPK)
6. Glas

Restafval fijn

Restafval fijn wordt bij de huishoudens ingezameld via ondergrondse containers.
Sinds 1 juni 2021 zijn de restafvalcontainers weer open en kan iedereen restafval zonder afvalpas in de containers gooien. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de ingezamelde hoeveelheid (in kilogrammen) restafval inclusief het afgekeurde PBD van 2019 tot en met het derde kwartaal 2021, weergegeven.

Zoals verwacht is de hoeveelheid aangeboden restafval toegenomen na de afschaffing van Diftar. Deze toename is deels te verklaren vanuit het feit dat dat door het stoppen met Diftar, inwoners nu het idee zouden kunnen hebben dat er geen noodzaak (of prikkel) meer is tot scheiding van afvalstromen waardoor ook andere grondstofstromen zoals GFT, PBD, papier/karton en glas bij het restafval belanden.

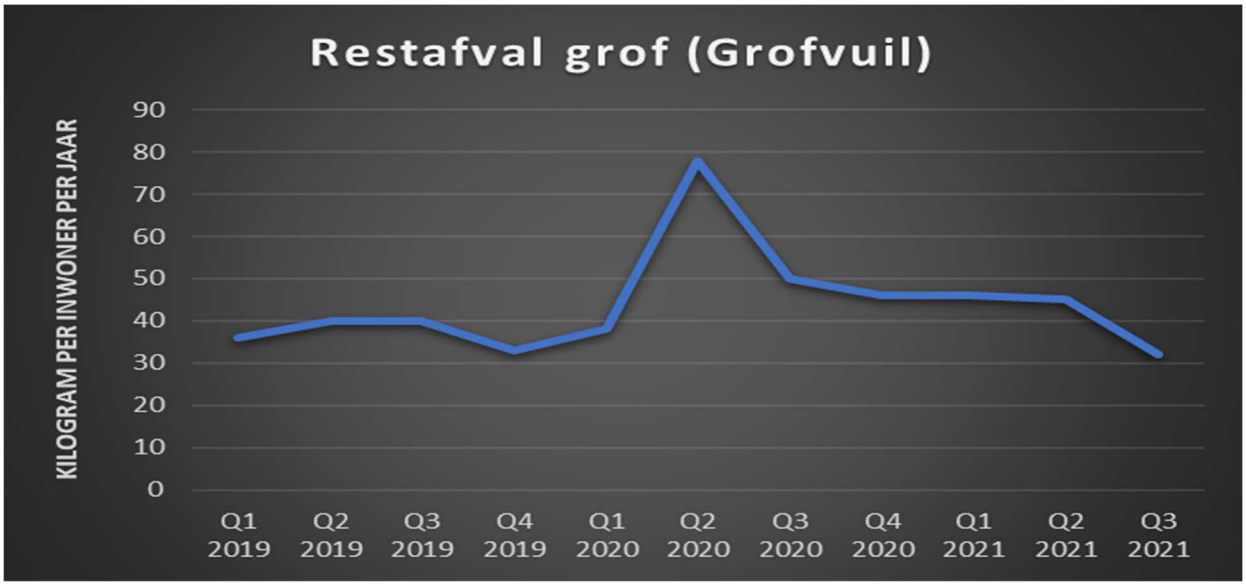
Een tweede verklaring kan zeker ook zijn dat door de open restafvalcontainers, de containers nu ook gebruikt worden door mensen voor wie deze in principe niet bedoeld zijn (niet-Arnhemmers en Arnhemse bedrijven).

Een derde verklaring kan zijn dat afvalzakken nu voor bijna 100% in de restafvalcontainers gegooid worden terwijl er ten tijde van Diftar sprake was van bijplaatsingen van zakken. Deze bijgeplaatste zakken werden weliswaar opgeruimd, maar kwamen administratief deels in de stroom Restafval Grof terecht. Een vierde verklaring is dat inwoners hun restafval nu ook in de restafvalcontainers gooien en niet deels in andere containers (bijvoorbeeld PBD) die ten tijde van Diftar gratis toegankelijk waren. Deze kwalitatieve verklaringen zijn lastig - tot niet in cijfers uit te drukken op dit moment.
In het eerste kwartaal 2022 zullen de resultaten van sorteeranalyses op de stromen bekend en geanalyseerd worden en kan er meer duiding gegeven worden.

Waar we tijdens Diftar uitkwamen op een hoeveelheid restafval van ongeveer 142 kilogram per hoofd van de bevolking per jaar, zouden we op basis de gegevens uit het derde kwartaal 2021 uitkomen op een jaargemiddelde van ongeveer 200 kilogram per hoofd van de bevolking.
Deze voorzichtige inschatting ligt in lijn met de prognose van de hoeveelheid restafval waar rekening mee gehouden is ten tijde van de afschaffing van Diftar. Grote kanttekening hierbij is dat het schatten op basis van de cijfers van één kwartaal geen garantie biedt. Het cijfer is alleen ter illustratie.

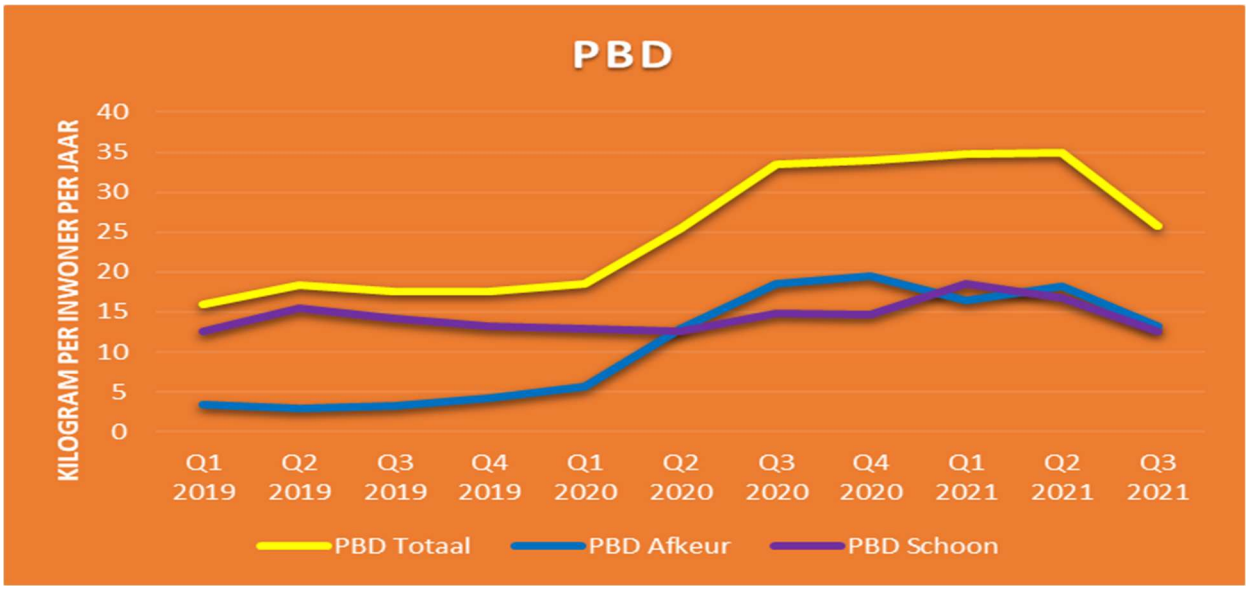
Restafval Grof (Grofvuil)

Onder grofvuil verstaan we het grofvuil dat bewoners aanmelden om aan huis op te laten halen, inclusief het afval dat rondom containers is gezet (grof huisraad als banken en kasten, maar ook matrassen en indien vermengd zakken restafval) en het grof huishoudelijk afval van het afvalbrengstation. Ook een deel van de bijgeplaatste afvalzakken bij de containers, zaten administratief in deze stroom verwerkt.
In de eerste helft van 2021 zagen we onder andere vanwege corona en lockdowns nog een hoog aanbod van Grofvuil. In het derde kwartaal nam het aanbod wat af, mede veroorzaakt door de vakantieperiode. Maar ook het aantal bijplaatsingen van zakken is afgenomen na de afschaffing van Diftar wat invloed heeft op de totaal ingezamelde hoeveelheid Grof Restafval omdat de bijgeplaatste zakken niet langer in deze stroom geadministreerd worden.

PBD

In het derde kwartaal zien we een daling van de ingezamelde hoeveelheid PBD. Verklaringen zouden kunnen zijn dat restafvalzakken in veel mindere mate in de containers voor PBD omdat de restafvalcontainers weer open zijn en dat de scheidingsprikkel van Diftar verdwenen is en inwoners eerder hun PBD weer bij het restafval gooien.

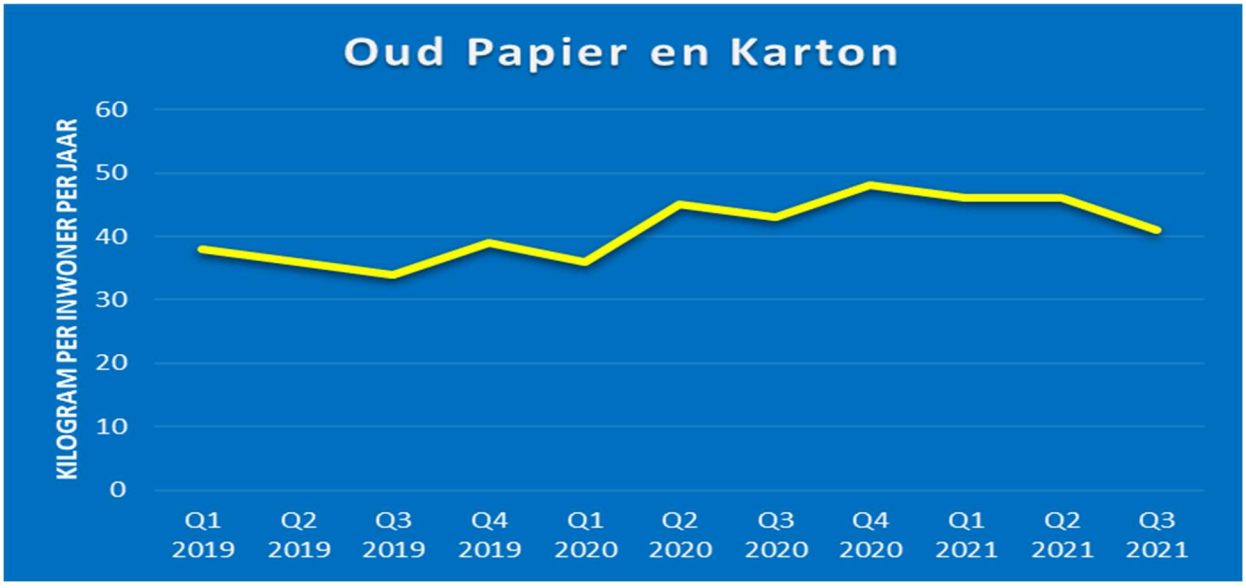

De afkeur PBD blijft in het derde kwartaal van 2021 gemiddeld rond de 50%. Nuance die hierin aangebracht moet worden is dat dit gemiddelde percentage met name veroorzaakt wordt door de inzameling via ondergrondse containers. PBD dat via mini-containers huis-aan-huis ingezameld wordt, is schoner na 1 juni. De vervuiling van ondergrondse PBD containers behoeft de nodige aandacht. Binnen de uitvoering van Arnhem Schoner is er aandacht voor vermindering van de vervuiling van deze stroom.

Papier en karton

In de eerste twee kwartalen van dit jaar zagen we bij papier/karton een aanhoudende piek door onder andere de coronacrisis. Dit is mogelijk toe te schrijven aan de vele online-bestellingen en de daaruit ontstane hoeveelheid verpakkingsmateriaal.
In het derde kwartaal was die situatie in Nederland minder urgent en dit zou mede een verklaring kunnen zijn voor de afname in de ingezamelde hoeveelheid papier.

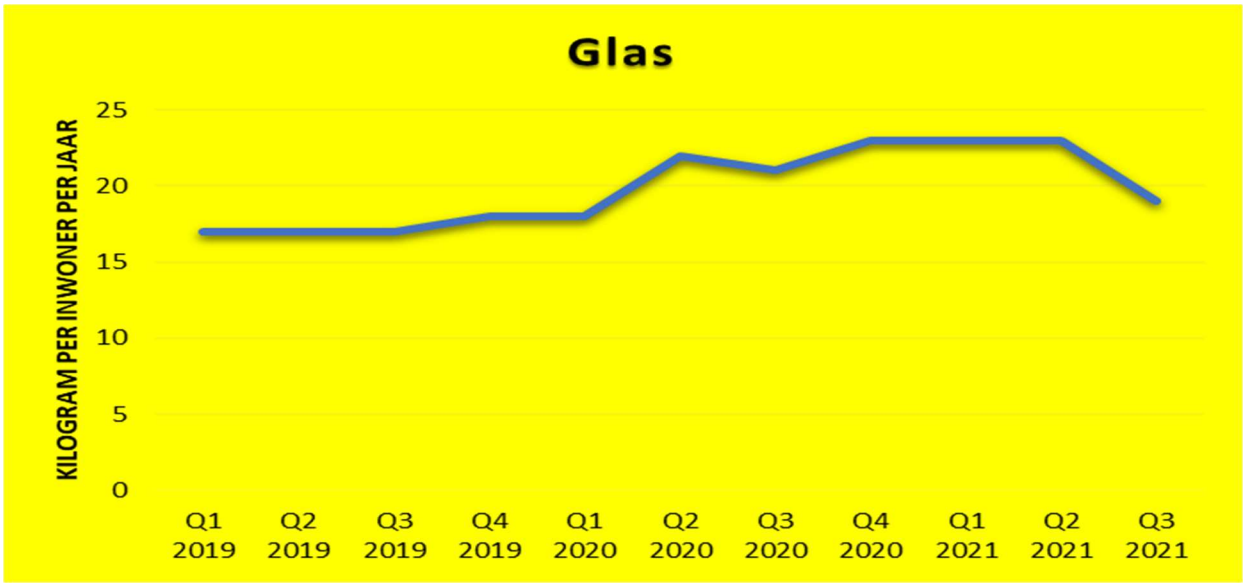
De kwaliteit van het ingezamelde materiaal blijft goed; er is geen sprake van afkeur bij de verwerker.

Glas

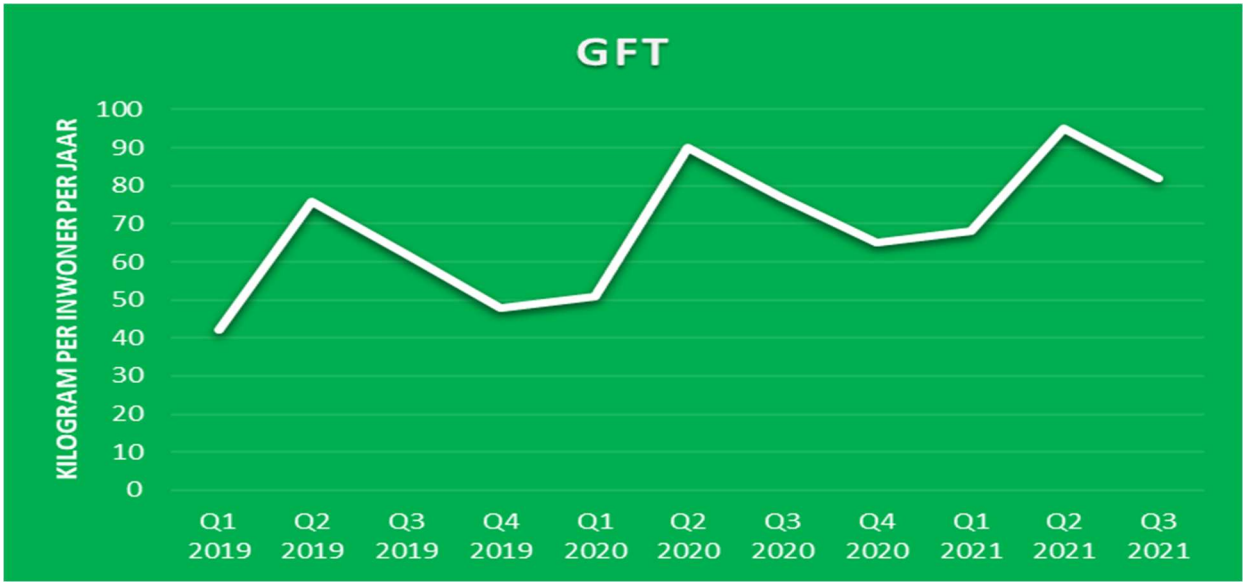
Glas heeft het eeuwig leven. Het kan eindeloos gerecycled worden zonder kwaliteitsverlies. Dit maakt glas een uniek materiaal om in de kringloop te houden.
In juni 2021 is de horeca na een periode van lockdown weer open gegaan. De daling in de ingezamelde hoeveelheid glas zou hier goed grotendeels uit verklaard kunnen worden daar waar deze inzameling tijdens de lockdown op een hoog niveau lag.

In heel 2021 is de kwaliteit van het ingezamelde glas goed gebleven en vond er geen afkeur plaats.

Groente, Fruit en Tuinafval (en Etensresten)

In de stad worden op verzoek van inwoners steeds meer verzamelcontainers geplaatst. Dit naast de citybins voor hoogbouw en mini-containers voor laagbouw.
De kwaliteit van het ingezamelde GFT blijft onverminderd hoog. Ook de hoeveelheid blijft hoog met een logische piek in het tweede kwartaal veroorzaakt door tuinafval.

3. Bijplaatsingen en naastplaatsingen (en dumpingen)

Tijdens Diftar zagen we meer zakken naast de containers staan. Met de afschaffing van Diftar is het aantal bijplaatsingen van zakken bij of in de buurt van de ondergrondse containers, afgenomen. Het schoner worden van die leefomgeving wordt in de stad inderdaad ook zo beleefd, zoals blijkt uit gesprekken in de wijken en de ervaring van onze eigen mensen op straat.

Onderstaand vindt u een beeld van de huidige stand van zaken aangaande het afval in de openbare ruimte. Dit beeld bestaat uit twee pijlers:

- Algemene indruk van onze toezichthouders afval van Stedelijk Onderhoud
- Een overzicht van de gemaakte Fixi-meldingen

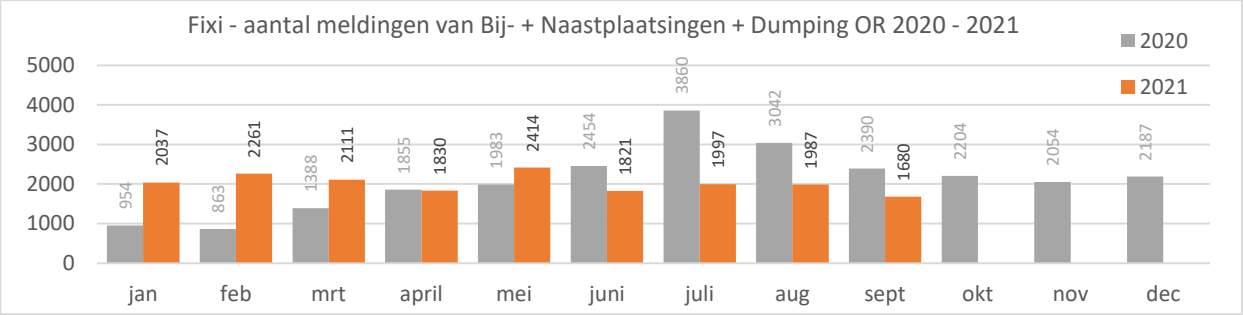
Voordat we deze twee pijlers toelichten, leggen we uit wat er onder de verschillende termen als naastplaatsing, bijplaatsing en dumping verstaand wordt.
Een *bijplaatsing* is afval dat eigenlijk in een verzamelcontainer had gemoeten maar dat er bij is gezet (bijvoorbeeld een kleine restafvalzak naast een restafvalcontainer).
Een *naastplaatsing* is grof (groot) afval dat naast een verzamelcontainer is gezet, terwijl het eigenlijk naar een Afvalbrengstation (milieustraat) had moeten worden gebracht (bijvoorbeeld een lattenbodem of bank).
Wordt grof afval op een willekeurig andere plek in de openbare ruimte gezet dan heet het een *dumping.*

Algemene indruk
De algemene indruk is dat sinds de afschaffing van Diftar het aantal bijplaatsingen fors is afgenomen. De bijplaatsingen die er momenteel nog zijn, zijn te wijten zijn aan te volle ondergrondse containers, waardoor mensen zich genoodzaakt voelen het afval naast de verzamelcontainer te zetten.

Voor wat betreft *naastplaatsingen* en *dumpingen* van groot (grof) afval is de algemene indruk dat dit sinds de afschaffing van Diftar ongeveer gelijk is gebleven. Dit geldt vooral in de eerste maanden na 1 juni. Naastplaatsingen lijken voor een klein deel seizoensafhankelijk met een verhoging in de zomermaanden waarin mogelijk grote aankopen leiden tot meer afdanking van oude spullen. Sinds september 2021 lijken de naastplaatsingen licht in aantal en omvang te dalen, maar of deze trend zich in de komende maanden voortzet, is nog niet te zeggen. Waarschijnlijk maakt deze daling ook deel uit van de 'natuurlijke fluctuatie' door het jaar heen en is hier over een heel jaar bekeken dan ook niet sprake van een werkelijk dalend aantal.

Fixi
Inwoners, toezichthouders en wijkconciërges melden vormen van afval in de openbare ruimte in Fixi binnen de Fixi-categorie 'Afval'. Werkverdelers van de Gemeente Arnhem verdelen deze meldingen vervolgens over subcategorieën (waar weer aparte werkstromen/behandelaars/aannemers aan gekoppeld zijn). Het thema 'Huishoudelijk afval in de openbare ruimte' omvat alle Fixi-categorieën waar sprake is van bijplaatsingen, naastplaatsingen en dumpingen.*
Het aantal Fixi-meldingen is sinds de afschaffing van Diftar op 1 juni 2021 flink teruggelopen ten opzichte van vorig jaar. In de periode 1 juli - 31 sept 2020 waren er 9292 meldingen binnen het thema

'huishoudelijk afval in de openbare ruimte' tegenover 5664 meldingen in dezelfde periode van 2021 (t/m 1 juli t/m 28 sept 2021).

Bij het verklaren van verschillen tussen de maanden en jaren speelt een aantal oorzaken een rol. Deze lopen door elkaar en in elkaar over en het blijft dan ook zeer lastig oorzaak en gevolg eenduidig te koppelen.
1) Diftar: De periode Diftar (1/7/2020 - 1/6/2021) is in bovenstaande grafiek redelijk goed te onderscheiden inclusief een daling vanaf juni 2021.
2) Corona: Vorig jaar was er (mogelijk) een versterkt effect door corona (opruimen, vakantiegeld, aanschaffen nieuwe spullen).
3) Lente en Zomer: In de lente- en zomerperiodes wordt er (mogelijk) meer opgeruimd en aangeschaft, wat ook leidt tot een stijging in met name naastplaatsingen. Deze stijging is in beide jaren waarneembaar. Voor 2021 een stuk minder duidelijk omdat net in juni Diftar werd afgeschaft. Uit de cijfers van de resterende maanden zal mogelijk duidelijk blijken of er ook in 2021 daadwerkelijk sprake is van een lente/zomerpiek.

4. Milieubak

Sinds 1 juli 2021 wordt door PreZero vanuit het nieuwe afval contract de milieubak aangeboden en ingezet. Hieronder een rapportage van het eerste operationele kwartaal met daarin het aantal bezoekers en ingeleverd afval alsmede een aantal verbeteracties.

Waarom een Milieubak
De milieubak is voor kleine spullen die niet bij het restafval horen en zorgt ervoor dat de inwoner niet direct naar het ABS hoeft te gaan. De Milieubak staat vier keer per jaar een ochtend of middag in de wijk.

Wat is een Milieubak
De Milieubak is een kleine vrachtwagen waar men gratis klein huishoudelijk afval kan inleveren dat niet bij het restafval hoort. Denk aan een wasrekje, tuinstoel, speelgoed en kapotte elektrische tandenborstel. De Milieubak is bedoeld voor kleine hoeveelheden afval. Vuistregel is dat het afval in een boodschappentas of krat moet passen. Als inwoners meer afval willen inleveren dienen zij dit naar een afvalbrengstation te brengen. Bemensing van de milieubak wordt uitgevoerd door medewerkers PreZero samen met iemand van de gemeente. Als inwoners bij de milieubak komen met afval en/of met vragen over de gemeente of het afvalbeleid, dan zijn er medewerkers van de gemeente aanwezig die dit soort vragen kunnen beantwoorden of de inwoner naar de juiste afdeling te wijzen (onze klantservice/klantcontactcentrum).

Wat kan in de Milieubak?
In de tabel hieronder staat per afvalsoort wat wel en niet kan worden ingeleverd bij de Milieubak.

Afvalsoort	In Milieubak	Niet in Milieubak
Batterijen	Lege batterijen en accu’s van scooters of motoren.	Accu's van auto's. Die kunnen naar het afvalbrengstation.
Glas	Vazen, viskommen, glazen schalen, glasplaatjes van maximaal 40x50 centimeter, enzovoorts.	Glazen potjes en flessen die in de glasbak passen.
Harde kunststoffen	Tuinstoelen, kunststof vazen, plastic krukjes, enzovoorts.	Plastic verpakkingsafval. Dat mag in de (mini)container voor Plastic verpakkingen, Drankkartons en Blik (PBD).
Inktcartridges	Lege inktcartridges van printers.	
Kleine elektrische apparaten	Scheerapparaten, mixers, tandenborstels, koffiezetapparaten, stofzuigers, enzovoorts.	Grote apparaten zoals koelkasten, wasmachines en monitoren en televisies. Breng deze naar het afvalbrengstation.

Afvalsoort	In Milieubak	Niet in Milieubak
Klein huishoudelijk afval	Bijvoorbeeld speelgoed en aardewerk potten.	Restafval, grote meubels, matrassen, bouw- en sloopafval en medicijnen. Breng dit naar het afvalbrengstation.
Hout	Planken en paaltjes van maximaal 1 meter, kleine tafeltjes.	Grote houten platen en bouwafval. Dit kan naar het afvalbrengstation.
Metalen	Bijvoorbeeld gordijnrails van maximaal 1 meter, scharnieren, stukjes metalen buis of een wasrekje.	

Wat is er gebracht naar de Milieubak?
Na invoering Diftar was het nog onduidelijk hoe de milieubak gebruikt zou gaan worden.
Om de aandacht te trekken is over gecommuniceerd via o.a. social media en is de tekst op de website geplaatst. Tevens zijn de stand-dagen ingevoerd op de afval kalender.
We merken dat de inwoners positief zijn over de milieubak en elkaar informeren over wat er weggebracht kan worden, Dat is een positieve constatering!
Onderstaand een overzicht van de locaties en aantal bezoekers over het 3e kwartaal 2021.
24 Locaties bezocht door 609 inwoners betekent dat afgerond 25 inwoners per locatie de milieukar bezoekt; oftewel ruim 7 bezoekers per uur.

wijk	straat	aantal bezoekers	Batterijen	Glas	Harde Kunstoffen	inkt-cartridges	kl. Elect. apparaten	Kl. Huish afval	Hout	Metalen	2switch bruikbaar	Anders	lampen
Burgemeesterwijk	Lawick van Pabstraat	56	14	4	15	7	34	8	4	19	0	2	14
Sint-Marten	Graaf Ottoplein	54	13	3	22	3	30	1	9	25	0	7	0
Geitenkamp	Het Marktplein	41	19	5	13	7	41	14	4	7	1	0	9
Rijkerswoerd	Theaterplein	37	3	7	14	6	24	20	6	14	0	4	3
De Laar	Oostburgwal	36	7	0	13	4	19	12	8	19	0	1	3
Kronenburg	Croydonplein	34	2	5	10	0	8	14	9	14	0	1	1
Eldenveld	Elderveldplein	30	8	10	14	3	28	14	6	19	0	1	6
Klarendal	Klarendalseweg	28	4	6	8	3	15	5	3	3	4	9	0
Heijenoord	Veluwestraat	27	7	5	12	2	16	11	9	7	0	0	4
Alteveer & Cranevelt	Beethovenlaan	26	5	0	5	4	11	11	7	7	0	3	0
Schuytgraaf	Pallas Athene plein	26	5	3	5	3	22	10	3	12	0	0	1
Velperweg e.o	Oude Velperweg	19	4	3	12	2	12	5	4	4	1	3	0

Monnikenhuizen	Sperwerstraat	19	6	2	3	3	12	3	4	9	0	1	3
Malburgen-West	Klaverlaan	19	4	1	5	1	13	3	5	7	0	0	4
Spijkerkwartier	Boulevard Heuvelink	18	4	0	7	1	6	10	5	4	0	0	3
Arnhems Broek	Joh. De Wittlaan	16	3	4	7	5	11	2	0	9	1	3	0
Presikhaaf West	Gildemeesterplein	15	1	0	5	1	8	4	1	3	0	0	0
Centrum	Kerkplein-GeleRijdersplein	14	1	0	4	0	10	2	4	3	0	0	0
Elden	Dorpsplein	14	6	3	5	0	9	5	2	5	0	1	1
Malburgen-Oost/zuid	Drieslag	13	1	0	3	1	6	7	1	2		1	1
Centrum	Het Kerkplein	12	0	1	4	0	8	3	3	4	0	0	0
Spijkerkwartier	Boulevard Heuvelink	11	6	2	3	2	10	5	5	4	3	1	0
Presikhaaf Oost	Middachtensingel	11	1	1	0	1	11	1	5	5	0	0	0
Schaarsbergen	Strolaan	11	3	0	3	2	6	2	1	6	0	0	2
Malburgen-Oost/noord	Kruidenplein	10	3	0	3	1	8	3	2	2	0	0	1
Klingelbeek	Hulkensteinweg	7	4	1	2	4	4	2	0	1	0	0	2
Arnhems Broek	Joh. De Wittlaan	5	1	0	2	0	4	1	0	3	0	0	1
TOTAAL		609	135	66	199	66	386	178	110	217	10	38	59
KG totaal			108	67	504	28	1355	768	632	857			

Onderstaand een aantal foto's van de opening van de milieubak door wethouder Roelofs en van dagen dat de milieukar in de Arnhemse wijken stond.

Evaluatie en acties
Bij het starten van het project milieubak was het voor PreZero erg zoeken naar de juiste medewerkers op de milieubak. Na verloop van een paar dagen was dit ingericht en is er een goede samenwerking tussen PreZero - 2-Switch en de Schone Buurt Coaches opgebouwd.
Inwoners die de milieubak bezoeken zijn heel erg positief over deze nieuwe service.

Een aantal punten verdienen aandacht. Deze punten zijn onder andere aangedragen door bewoners en betrokken medewerkers:
1) Uitstraling van de locatie in de vorm van posters/banners en info.
2) De bekendheid en daarmee het aantal bezoekers mag nog flink omhoog.
3) Er is behoefte aan het toevoegen van de mogelijkheid om klein chemisch afval in te leveren, bijvoorbeeld verf- en kitresten.

De volgende acties zijn gepland:
1) Er worden door communicatie nieuwe posters/banners ontworpen in de bekende huisstijl. Deze moeten een frisse 'update' geven en direct de nodige info geven.
2) De afdeling communicatie wordt gevraagd om wekelijks een post op social media te doen over de milieubak en de standplaatsen die week.
3) Het uitbreiden van de inlevermogelijkheid voor klein chemisch afval, wordt besproken met PreZero.